

Lezing 1 'Natuur binnen de zorg: een kritische reflectie'

Herman Vereycken

Met wervende campagnes belooft men de zorgsector een groen en weldadig paradijs waar de bewoners en cliënten in contact kunnen treden met streekeigen natuur en biodiverse groene ruimtes. De benamingen die hierbij gebruikt worden getuigen van een grote creativiteit: snoezelbossen, wilde natuur, luwte oases, de wachtkamer natuur ... Maar wat is de achterliggende gedachte bij de vergroening van de zorgsector?

Is dit een kwestie van natuurontwikkeling, waarbij de zorginstelling haar domeinen openstelt voor natuurbeheer? Of ligt het accent op zorgverstrekking, meer bepaald de natuur inzetten voor het welzijn en de gezondheid van bewoners, patiënten en zorgpersoneel?

Herman Vereycken is master in de moraalwetenschappen. Als coördinator van VZW Terra-Therapeutica heeft hij diverse initiatieven rond tuintherapie en therapeutische tuinen geïnitieerd en gefaciliteerd binnen de zorg- en sociale sector.

Publicaties

Vereycken H. e.a. (2018). Praktijkboek tuintherapie. Betekenisvolle groenactiviteiten binnen de ouderenzorg. Politeia.

Vereycken H. e.a. (2020) Therapeutische tuinen. Inspiratie voor ontwerpen binnen de ouderenzorg. Politeia.

Vereycken H. e.a. (2022). Groen, je mentale boost. De invloed van groen op stressreductie van zorgpersoneel. Politeia.

Vereycken H. (2024). Een kleine filosofie van tuinieren & tuintherapie. De kunst van het rechtvaardig tuinieren. Politeia.

Lezing 2 ‘Natuur binnen de zorg:
op het snijvlak tussen ‘being’ en ‘doing’

Johan Lemmens

De inschakeling van de natuur binnen de zorgsector situeert zich op het kruispunt van beleving (being) en therapie en betekenisvolle groenactiviteiten (doing).

Verder bouwend op deze tweedeling wordt aangetoond dat als beide dimensies evenveel aandacht krijgen dit leidt tot het beste resultaat voor kwetsbare doelgroepen. Idealiter zijn hier zowel de zorgsector (ergotherapeut, tuintherapeut ...) als groensector (groenmanager, vakbekwaam hovenier ...) betrokken partij.

Johan Lemmens is opleidingshoofd ergotherapie in hogeschool PXL. Als bachelor ergotherapie en master Educational Needs pioniert hij al meer dan 10 jaar in tuintherapie.

Lezing 3 'Is contact maken met natuur een basisbehoefte? Zijn er ingrediënten van een helende omgeving voor de zorg?

Sara Adriaensen

Kan contact met natuur bijdragen aan jouw mentaal, fysiek en sociaal welzijn? Bestaat er iets zoals Nature Contact Disorder? Hoe kunnen we contact maken met natuur? Is eender welk type natuur even goed voor ieders gezondheid? En naar welke natuur kunnen we eventueel doorverwijzen?

Sara Adriaensen is een Belgisch-Luxemburgse deskundige op het vlak van omgevingspsychologie. Sinds haar studie, klinische psychologie aan de UGent in 2002, verdiept zij zich in het thema natuur en gezondheid.

Publicaties

Adriaensen S. (2018). Over groen en gezondheid. Groen als medicijn. Eigen beheer.

Adriaensen S. (2022). Doktor Flower. De therapeutische kracht van bloemen. Lannoo.

Adriaensen S. e.a. (2024). Over natuur & gezondheid. Nature Contact Disorder & de principes van Nature Contact Training. Eigen beheer.

Lezing 4 'Uit de praktijk: OPZC Rekem'

Lotte Clerkx & Edwin Heinen

Het Openbaar Psychiatrisch Zorgcentrum (OPZC) Rekem heeft een campus van 53 ha en is omringd door bossen die aan de rand liggen van het Nationaal Park Hoge Kempen. Met dit in het achterhoofd ontdekken we hoe deze psychiatrische kliniek niet enkel vooruitstrevend is in haar zorgverstrekking maar eveneens in haar groenbeleid en een symbiose betracht tussen een natuur- en mensgerichte benadering.

Praktisch heeft dit al geleid tot een centraal gelegen kwekerij waarin cliënten van diverse afdelingen vaste planten kweken voor het terrein en de diverse afdelingen. In een volgende fase staan nog diverse projecten op stapel.

Lotte Clerkx is als ergotherapeut werkzaam binnen het OPZC Rekem en behoort tot de eerste lichting van afgestudeerde tuintherapeuten van SyntraPXL.

Edwin Heinen heeft als vakbewaam hovenier, verbonden aan OPZC Rekem, een ervaring van 20 jaar. Edwin heeft een grote voorliefde voor vaste planten.

Samen vormen ze de perfecte vertaling van wat 'doing' en 'being' inhoudt op het vlak van vergroening binnen de zorgsector.

**Vereycken H. (2024). Een kleine filosofie van tuinieren & tuintherapie.
De kunst van het rechtvaardig tuinieren. Politeia.**

Een tuin als een plaats om te herbronnen bij ziekte vinden we terug in alle culturen en religies. Het is de plaats bij uitstek om op adem te komen, ver verwijderd van de chaotische wereld daarbuiten.

De vraag die we ons in dit boek stellen is waarom de zorgsector dit tuinpad verlaten heeft en de zorg voor de natuur heeft uitbesteed aan natuurbeheerders. Waarom hebben we de blik verlegd naar natuurontwikkeling en wilde natuur, plaatsen die een gevoel van onbehagen en onberekenbaarheid kunnen oproepen voor mensen in nood, daar waar een veilige en geborgen tuin zoveel te bieden heeft.

Waar een teveel aan natuur bedreigend kan overkomen, biedt een therapeutische tuin ongekende mogelijkheden voor personen met een zorgnood. Niet enkel het belang van genieten en beleven komen aan bod in dit boek, maar ook de waarde van het actief vormgeven aan en het zich toeëigenen van een stukje natuur via tuinieren.

**Adriaensen S. e.a. (2024). Over natuur & gezondheid.
Nature Contact Disorder & de principes van Nature Contact Training.
Eigen beheer.**

Onderaan de piramide van Maslow ontbreekt er iets cruciaals en dat is contact met natuur. Naast primaire fysieke behoeften zoals eten, drinken, slapen en seks hebben we als mens namelijk ook contact met natuur nodig om te overleven.

Maar welke voordelen kan contact met natuur precies opleveren voor jouw mentaal, fysiek en sociaal welzijn? En wat als jij lijdt aan een Nature Contact Disorder? Kan iets zoals Nature Contact Training dan jouw gezondheid en veerkracht opnieuw verbeteren? Ontdek de antwoorden op deze, en meer vragen, in dit nieuwe boek.

Doe de test: In welke mate heb jij nog contact of verbinding met natuur? Zou het kunnen dat ook jij kampt met een Natuurcontactstoornis? Kom het te weten aan de hand van de test in dit boek.